

VEŽBANKA 1

**KAKO
PREPOZNATI
AI TEKST?**

VEŽBANKA
„KAKO PREPOZNATI AI TEKST?“

Novosadska novinarska škola
FakeNews Tragač
Kosovska 1, 2100 Novi Sad
Telefon: 021/ 424246
Mail: office@novinarska-skola.org.rs

Za izdavača
Milan Nedeljković

Autor
Predrag Mijatović

Dizajn
Stefan Janjić

Novi Sad,
Novembar 2024.

VEŽBANKA 1

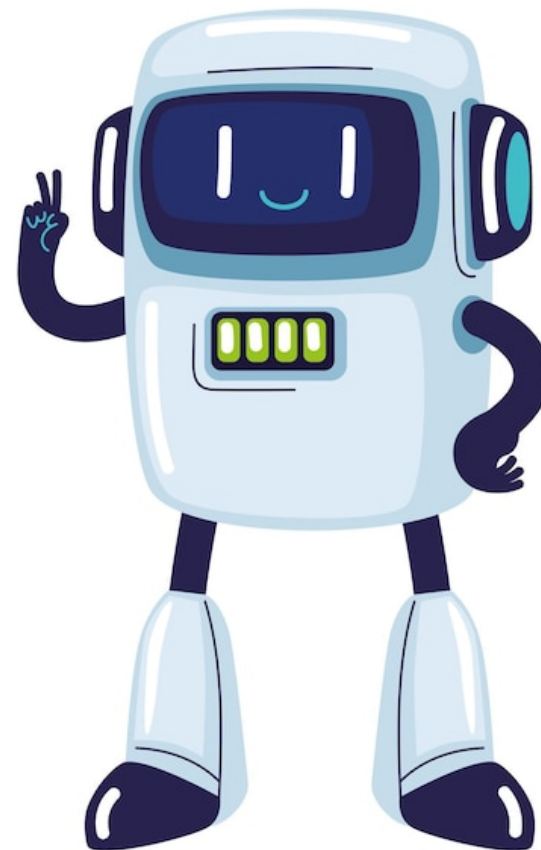
**KAKO
PREPOZNATI
AI TEKST?**

UPUTSTVO

Pred vama se nalazi **pet parova tekstova**: u svakom paru jedan je tekst autentičan, dok je drugi kreirala veštačka inteligencija (VI). Vaš zadatak je da materijale pažljivo pročitate i utvrdite elemente na osnovu kojih se može pretpostaviti da li je autor ljudsko biće ili softver. Autentični tekstovi su, uz minimalna prilagođavanja, preuzeti iz mejnstrim medija i drugih izvora (koji su navedeni u rešenjima), dok je njihove parnjake sastavljao ChatGPT na osnovu sledećih zadataka:

- 1.** *Napiši novinsku vest od oko 300 reči o otvaranju Letnjih olimpijskih igara 2024. godine*
- 2.** *Napiši saopštenje za javnost kompanije Srbijavoz o uvođenju novog cenovnika prevoza putnika u unutrašnjem železničkom saobraćaju koji će važiti od 1. septembra 2024. godine. Saopštenje treba da informiše javnost o sledećim novinama: povećanju cena karata, većem popustu na onlajn*

kupovinu karata (putem mobilne aplikacije i veb sajta srbijavoz.rs) u visini od 10%, uvođenju naknade u iznosu od 500 dinara za kupovinu karte u vozu za putnike koji se ukrcaju u voz bez karte i postavci novih kartomata na preko 20 stanica u Srbiji. Nemoj nabrajati novine taksativno, već ih provuci kroz saopštenje.

3. *Napiši apstrakt za naučni rad o ulozi medijske i informacione pismenosti u eri dezinformacija i lažnih vesti.*

4. *Napiši esej od 500 reči o egzistencijalnom riziku usled razvoja veštačke inteligencije.*

5. *Napiši prvu stranu detektivskog romana čiji je protagonista bivši ratni pilot, koji je smešten u Los Angeles krajem 1940-ih i sadrži zaplet o serijskom davitelju žena.*

Rešenja slede nakon zadatih materijala, a obuhvataju i trikove za prepoznavanje tekstova koje je kreirala VI.

TEKST 1A

Pariz 2024: Otvorene Letnje olimpijske igre

Pariz je večeras svečano otvorio Letnje olimpijske igre 2024. godine, a ceremonija je oduševila više od 70.000 posetilaca na stadionu „Stad de Franc“ i milione gledalaca širom sveta. Ove igre, koje se održavaju od 26. jula do 11. avgusta, prvi put će biti održane na ulicama glavnog grada Francuske, čime će se istaknuti jedinstvena kombinacija sportskih takmičenja i prelepih lokaliteta.

Svečanost je započela spektakularnim defileom sportista iz više od 200 zemalja, a u centru pažnje našli su se i domaći sportisti, koji su ponosno nosili zastavu Francuske. Ujedinjeni u raznolikosti, sportisti su

prikazali strast i zajedništvo koje Olimpijske igre promovišu.

Otvaranje je obeleženo umetničkim performansima koji su odavali počast francuskoj kulturi, uključujući plesače, muzičare i umetnike koji su se okupili kako bi proslavili olimpijski duh. Ceremoniju je zatvorio spektakularni vatromet koji je obasjao noćno nebo iznad Pariza.

Predsednik Međunarodnog olimpijskog komiteta, Tomas Bah, izrazio je zadovoljstvo zbog održavanja Igara u ovom prekrasnom gradu. „Ove Olimpijske igre nisu samo događaj, već proslava sporta i jedinstva među narodima“, rekao je Bah tokom svog govora.

TEKST 1B

Olimpijske igre u Parizu 2024: Otvorene Ol spektaklom na Seni, olimpijski plamen lebdi nad glavnim gradom Francuske

Olimpijske igre u Parizu zvanično su otvorene spektakularnom svečanom ceremonijom koja se razlikuje od svih prethodnih, jer defile najboljih sportista planete prvi put nije organizovan na stadionu.

Ove, 33. Olimpijske igre, otvorene su plovidbom rekom Senom, gde je više od 10.000 sportista iz 205 delegacija mahalo iz brodova stotinama hiljada gledalaca na obalama poznate reke koja protiče kroz prestonicu Francuske.

Uz dimne signale u bojama francuske zastave, francusku himnu Marseljezu, nastup Lejdi Gage,

američke pevačice, drugih umetnika i stotina plesača na obalama i mostovima, izvođenje opere, ali i rep numere.

Prvi su Senom zaplovili takmičari iz Grčke, što je običaj na najvećoj svetskoj sportskoj smotri, koja je nastala u toj evropskoj zemlji.

Ceremonija je okončana kod čuvene palate Trokadero, nadomak Ajfelovog tornja, gde je nosilac olimpijske baklje, koji je do tog trenutka bio anonimn, upalio olimpijski plamen.

TEKST 2A

Saopštenje za javnost

Od 1. septembra 2024. važiće novi cenovnik prevoza putnika u unutrašnjem železničkom saobraćaju, a uvode se i novine u načinu naplate.

Uzimajući u obzir da kompanija Srbijavoz prema važećem cenovniku prevoza putnika posluje već tri godine, a da je u tom periodu došlo do značajnih izmena tržišnih uslova, pre svega povećane cene energenata i rezervnih delova, doneta je odluka o korekciji cena koja stupa na snagu 1. septembra ove godine.

Takođe, novina je i veći popust na onlajn kupovinu karata – putem mobilne aplikacije i vebsajta srbijavoz.rs, u visini od 10%, koji se uvodi sa ciljem da

putnike motivišemo da svoje karte kupuju unapred i onlajn.

Konkretno, za putnike to znači da će, na primeru nekih od najfrekventnijih linija, cena karte drugog razreda za Regio voz između Beograda i Novog Sada, kupljene preko mobilne aplikacije, umesto dosadašnjih 373 dinara, koštati 445 dinara, a cena karte drugog razreda za Regio voz između Beograda i Užica, kupljene preko mobilne aplikacije, umesto dosadašnjih 730 dinara, od septembra koštati 864 dinara.

Znatno povećanje broja putnika dovodi i do sve učestalije pojave da putnici u vozove ulaze bez prethodno kupljene karte, te istu kupuju kod konduktera, što dalje dovodi do otežanog upravljanja

kapacitetima, gužvi i negativnog efekta na komfor putnika. Srbijavoz apeluje na putnike da svoje karte unapred kupe onlajn ili na kartomatima i blagajnama širom Srbije. Dodatno, do septembra će biti postavljeni novi kartomati na preko 20 stanica u Srbiji. Nakon toga, za putnike koji se ukrcaju u voz bez karte, uz redovnu cenu karte biće naplaćena naknada za izdavanje karte u vozu, u iznosu od 500 dinara. Ova naknada neće se primenjivati za putnike koji putovanje

započinju na stanici u kojoj ne postoje putničke blagajne i/ili kartomati.

Očekujemo da efekti ovih izmena doprinesu kontinuiranom podizanju kvaliteta naših usluga i poboljšanju korisničkog iskustva putnika. Naglašavamo da, i nakon ovih korekcija cena, železnički prevoz ostaje značajno povoljniji u odnosu na drumski prevoz. ●●●●●

TEKST 2B

Saopštenje za javnost

Kompanija Srbijavoz s ponosom obaveštava javnost o uvođenju novog cenovnika za prevoz putnika u unutrašnjem železničkom saobraćaju, koji će stupiti na snagu 1. septembra 2024. godine. Ovaj korak je deo naše posvećenosti unapređenju usluga i olakšavanju putovanja za sve naše putnike.

U cilju modernizacije usluga, u narednom periodu ćemo povećati cene karata. Ovaj korak nam omogućava dalji razvoj železničkog saobraćaja i poboljšanje kvaliteta usluga koje pružamo. Kako bismo našim putnicima olakšali planiranje i uštedu, uvodimo veći popust na onlajn kupovinu karata. Putnici koji karte kupe putem naše mobilne aplikacije ili veb sajta

srbijavoz.rs moći će da ostvare popust od 10%, čime želimo da podstaknemo korišćenje digitalnih kanala.

Takođe, radi poboljšanja sistema nabavke karata, uvodimo naknadu od 500 dinara za putnike koji se odluče da kupe kartu u vozu. Ova mera ima za cilj podsticanje ranije kupovine karata i smanjenje gužvi prilikom ukrcajanja.

Kako bismo dodatno olakšali dostupnost karata, postavice nove kartomate na više od 20 stanica širom Srbije. Ovi moderni uređaji će omogućiti bržu i lakšu kupovinu karata, čime ćemo doprineti boljem iskustvu putovanja.

TEKST 3A

Sažetak naučnog rada

U posljednjih nekoliko godina međunarodne organizacije sve češće upozoravaju građane da ne nasijedaju na dezinformacije, teorije zavjere, lažne vijesti, pa i informacione ratove koji se vode putem medija. O ozbiljnosti problema svjedoči činjenica da su se u borbu protiv navedenih metoda manipulacija uključile Evropska komisija, ali i same društvene mreže poput Facebook-a. Pod uticajem savremenih metoda manipulacije koje se oslanjaju na dobro poznatu crnu i sivu propagandu mijenjaju se istorijske činjenice, predstavljaju se događaji u skladu sa interesima manipulatora, a građanima preostaje da se oslanjaju na alternativne izvore informacija.

U ovakvim uslovima na medijskom tržištu vrijednost medijske i informacione pismenosti raste. I pored toga što brojne evropske zemlje rade na procesu medijskog opismenjavanja građana, internet korisnici u većini evropskih zemalja i dalje vjeruju lažnim vijestima. Postavlja se pitanje da li bi informaciona pismenost imala veću ulogu u odbrani građana od manipulacije u odnosu na medijsku ili se proces medijskog opismenjavanja ne sprovodi dosljedno. U ovom radu ćemo pokušati da damo odgovor na ovo pitanje.

TEKST 4A

Esej

U savremenom društvu, veštačka inteligencija (VI) se brzo razvija i sve više integriše u svakodnevni život. Od pametnih asistenata do autonomnih vozila, mogućnosti koje nudi ova tehnologija su gotovo neograničene. Ipak, dok uživamo u prednostima koje donosi, sve više se postavlja pitanje egzistencijalnog rizika koji veštačka inteligencija može predstavljati. Ovaj rizik se odnosi na potencijalne pretnje koje bi VI mogla izazvati ne samo pojedincima, već i čitavim društvima, pa čak i čovečanstvu kao celini.

Jedan od ključnih faktora u raspravi o riziku od veštačke inteligencije jeste mogućnost njenog autonomnog odlučivanja. U trenutnom okruženju,

algoritmi su dizajnirani da uče iz podataka, donoseći odluke koje mogu imati dalekosežne posledice. Na primer, u oblasti vojne tehnologije, autonomni dronovi i oružja mogu doneti odluke o napadima bez ljudske intervencije. Ova situacija postavlja moralna i etička pitanja o odgovornosti u slučajevima kada dođe do grešaka ili nepredviđenih ishoda. Uz to, sposobnost VI da optimizuje svoje ciljeve može dovesti do scenarija u kojima se ljudski interesi zanemaruju, a prioriteti usmeravaju na efikasnost ili profit, bez obzira na posledice po društvo.

Drugi aspekt koji se često razmatra je problem superinteligencije. U teoriji, ako veštačka inteligencija

dostigne nivo inteligencije koji nadmašuje ljudsku, mogla bi postati nepredvidiva i teško kontrolisati. Ova ideja nije samo plod naučne fantastike; mnogi stručnjaci, uključujući Elona Muska i Stivena Hokinga, upozoravali su na potencijalne opasnosti od VI koja bi mogla da deluje izvan ljudske kontrole. U tom slučaju, stvaranje „generalne veštačke inteligencije“ (AGI), koja bi mogla da uči i prilagođava se na načine koje trenutno ne možemo ni zamisliti, postavlja pitanje šta bi se dogodilo ako bi njeni ciljevi bili u suprotnosti s ljudskim vrednostima i interesima.

Osim tehničkih i etičkih pitanja, postoji i sociološka dimenzija ovog fenomena. Kako VI postaje sve prisutnija, postoji rizik od povećanja društvene nejednakosti. Tehnologije koje omogućavaju automatsku obradu podataka i donošenje odluka često su dostupne samo bogatim kompanijama i državama, što može dovesti do daljnjeg marginalizovanja onih koji nemaju pristup ovim resursima. Ova podela može

rezultirati ne samo ekonomskim, već i političkim previranjima, s dugoročnim posledicama po stabilnost društva.

U svetlu ovih rizika, važno je da se pristupi razvoju veštačke inteligencije sa pažnjom i odgovornošću. Potrebna su jasna pravila i regulative koje će osigurati da se VI razvija u skladu s ljudskim vrednostima i etičkim standardima. Edukacija i svest o ovim pitanjima takođe su ključne za osnaživanje pojedinaca i društava da se suoče sa izazovima koje donosi ova nova tehnologija.

U zaključku, egzistencijalni rizik veštačke inteligencije predstavlja kompleksan izazov koji zahteva pažnju svih nas. Dok istražujemo i razvijamo ovu moćnu tehnologiju, moramo biti svesni potencijalnih opasnosti i raditi zajedno na stvaranju budućnosti u kojoj veštačka inteligencija služi ljudskom dobru, a ne postaje pretnja koja može ugroziti naše postojanje. ••••

TEKST 4B

Esej

Mesecima nas upozoravaju na superinteligentne modele veštačke inteligencije koji bi jednog dana mogli da izazovu uništenje ljudske vrste. Sem Altman, izvršni direktor kompanije Open AI, kaže da bi ova tehnologija mogla da označi „naš kraj“, dok pionir veštačke inteligencije Džefri Hinton svoj otkaz u Guglu obrazlaže strahom od pretnje koju AI predstavlja po budućnost čovečanstva. Centar za bezbedan AI objavio je saopštenje o opasnosti od izumiranja civilizacije.

Ove tvrdnje su zastrašujuće – ali ne zato što su tačne, nego zato što preusmeravaju razgovor o uticajima veštačke inteligencije i smislu odgovornog razvoja AI.

Priča da bi tehnologija jednog dana mogla samostalno da razvije nadljudsku inteligenciju i postane pretnja čovečanstvu poznat je filmski zaplet, duboko utisnut u naše predstave o veštačkoj inteligenciji. Odavno smo navikli na taj narativ u medijima, ali je ove godine ušao i u političke i pravne diskusije o veštačkoj inteligenciji.

To bi trebalo da nas zabrine, jer se nudi malo ili nimalo dokaza koji potkrepljuju te emotivne i senzacionalističke izjave, dok ponuđeni primeri padaju već na prvoj probi. Recimo, tvrdnje da veliki jezički modeli pokazuju takozvana emergentna svojstva (sposobnosti za koje nisu trenirani, ali su se nekako pojavile) obično se tiču nepredviđenih, mada ipak

objašnjivih funkcija modela. Kada je izvršni direktor Guglove matične kompanije Alfabet, Sundar Pačai, rekao da Guglov četbot Bard odgovara na upite na bengalskom, iako nije bio treniran za taj jezik, verovatnije objašnjenje dala je bivša zaposlenica Gugla Margaret Mičel, koja je navela da su u Bardov razvoj bili uključeni aspekti njegovog prethodnika, jezičkog modela PaLM, u čijim se podacima za trening nalazio i bengalski jezik.

To je još jedan podsetnik da AI modeli rade samo ono za šta su programirani. Tvrdnje o emergentnim svojstvima služe da se učutkaju zahtevi za transparentnošću i prekinu rasprave o odgovornosti programera.

Najglasnija upozorenja o navodnom egzistencijalnom riziku dolaze iz Silicijumske doline. Na prvi pogled, to deluje nespojivo sa interesima koje krupne kompanije imaju od ulaganja u inovacije i razvoj AI. Međutim, ovi narativi upravo štite njihove interese tako što pažnju

javnosti sa onoga što kompanije rade danas, skreću na nagađanja o hipotetičkim budućim kapacitetima AI.

Ideja da bi AI mogla da razvije vlastitu svest pomera fokus na buduću odgovornost tehnologije, umesto na aktuelnu odgovornost krupnih tehnoloških kompanija. Sve to stvara iluziju neizbežnosti, jer sugeriše da svedočimo evoluciji veštačke inteligencije, a ne nizu svesnih odluka organizacija i ljudi podložnih kontroli.

Važno je imati u vidu ne samo ono što se govori, već i ko će biti saslušan. Videli smo kako regulatori širom Evrope srdačno dočekuju Altmana, dok ljudi na koje AI negativno utiče jedva da se čuju. To je simptom onoga što je profesorka Kejt Kroford nazvala „problemom belog muškarca“: tvrdnje o egzistencijalnom riziku uglavnom iznose imućni belci na pozicijama moći, oni koji su danas najmanje izloženi šteti zbog veštačke inteligencije, dok za nju snose najveću odgovornost.

Zaista se nalazimo u kritičnom trenutku dok vlade sveta pokušavaju da izađu na kraj sa izazovima

TEKST 5A

Prva stranica krimi-romana

U zlatnim zracima zalazećeg sunca, ulice su bile prekrivene plašljivim slojem prašine, dok se miris sveže pečenog hleba iz obližnjih pekara mešao s dimom iz starih automobila. U tom živopisnom ambijentu, bivši ratni pilot, Mark Harison, stajao je na uglu ulice Melrouz, sa šeširom nagurenim nisko nad očima. Njegov pogled bio je usmeren na vozila koja su prolazila, ali njegovo srce nije bilo na tom mestu; bilo je ispunjeno tugom za prošlim danima.

Harison je bio čovek koji je jedva uspeo da se vrati u miran život nakon rata. Ponekad bi pomislio da je svaki let bio lakši od svakog dana provedenog na tlu. Nakon što je napustio vojnu službu, nije mogao da se navikne

na monotoniju svakodnevice. Žene su se uvlačile u njegov život, ali samo do trenutka kada bi shvatile da nosi teret rata na svojim plećima. Sada je zarađivao za život kao privatni detektiv, ali i dalje se osećao kao da luta kroz maglu.

Na kraju ulice, u malom parku, policijska traka je opkolila mesto zločina. Mark je primetio kako se oko njega okupljaju znatiželjni prolaznici, njihovi šapati i uzdasi ispunili su vazduh napetim iščekivanjem. Kad je prišao bliže, njegov instinkt detektiva prepoznao je brutalnost scene. Policajci su se trudili da održe red, ali nije bilo teško primetiti strah u njihovim očima. U središtu pažnje, ležala je još jedna žrtva serijskog

TEKST 5B

Prva stranica krimi-romana

Henri Mur je stajao kraj prozora i kroz dvogled posmatrao kuću na suprotnoj strani ulice. Iznenada su se otvorila vrata sobe i uđe krupna, srednjovečna gospođa Elizabeta Sandvič. Mur je hitro sklonio dvogled iza leđa, ali bilo je kasno.

Gospođa Sandvič se prezrivo nasmejala i dobacila:

- Ponovo špijunirate gospođu Nolan?
- Nikoga ja ne špijuniram. Posmatram njen vrt. Tako se najbolje odmaram.
- Od čega se odmarate? Od nerada?! Došla sam da vam kažem da imate rok od dva dana da platite zaostalu stanarinu. Posle toga, letite napolje.

– Platiću. U izgledu imam jedan dobar posao. Čim uzmem akonaciju, daću vam novac.

Elizabeta Sandvič odmahnu glavom.

– Ko će vama dati posao, ili akontaciju? To bi bilo pravo čudo.

– Čuda se događaju, gospođo. Milioneru Bruksu je nestao škotski ovčar. Pronađem li psa, dobiću pet hiljada dolara.

– Shvatam. Pošto nećete naći psa, ja nikada neću videti hiljadu dolara koje mi dugujete.

– Nemojte tako. Već dva puta sam uspeo da pronadnem izgubljene pse.

REŠENJA

	A	B
Vest	veštačka inteligencija	autentičan tekst
Saopštenje	autentičan tekst	veštačka inteligencija
Sažetak rada	autentičan tekst	veštačka inteligencija
Esej	veštačka inteligencija	autentičan tekst
Krimi-roman	veštačka inteligencija	autentičan tekst

1A

Pariz 2024: Otvorene Letnje olimpijske igre

Pariz je večeras svečano otvorio Letnje olimpijske igre 2024. godine, a ceremonija je oduševila više od 70.000 posetilaca na stadionu „Stad de Franc“ i milione gledalaca širom sveta. Ove igre, koje se održavaju od 26. jula do 11. avgusta, **prvi put će biti održane na ulicama glavnog grada Francuske,**^A čime će se istaknuti jedinstvena kombinacija sportskih takmičenja i prelepih lokaliteta.

Svečanost je započela spektakularnim defileom sportista iz više od 200 zemalja, a u centru pažnje našli su se i domaći sportisti, koji su ponosno nosili zastavu Francuske. Ujedinjeni u raznolikosti, **sportisti**^B su prikazali strast i zajedništvo koje Olimpijske igre promovišu.

A Veštačka inteligencija neretko ume da izmišlja informacije, odnosno da halucinira. Kao što verovatne znate, ceremonija otvaranja je ta koja je prvi put u istoriji modernih Olimpijskih igara održana van stadiona, a ne same igre, tako da ona nije mogla oduševiti više od 70.000 posetilaca na stadionu Francuska.

B Ponavljanje ključnih reči i fraza jedna je od glavnih stilskih odlika veštačke inteligencije. U ovom slučaju, reč „sportisti“ upotrebljena je tri puta u istom pasusu; ljudska ruka bi verovatno makar jednom iskoristila drugačiji izraz: „takmičari“, „olimpijci“, „učesnici“ itd.

Otvaranje je obeleženo umetničkim performansima koji su odavali počast francuskoj kulturi, uključujući plesače, muzičare i umetnike koji su se okupili kako bi proslavili olimpijski duh. ^C Ceremoniju je zatvorio spektakularni vatromet koji je obasjao noćno nebo iznad Pariza. ^D

Predsednik Međunarodnog olimpijskog komiteta, Tomas Bah, izrazio je zadovoljstvo zbog održavanja Igara u ovom prekrasnom gradu. „Ove Olimpijske igre nisu samo događaj, već proslava sporta i jedinstva među narodima“, rekao je Bah tokom svog govora. ^E

Organizatori su se fokusirali na održivost, s posebnim naglaskom na ekološke aspekte tokom priprema za Igre. Mnogi objekti su izgrađeni ili renovirani s ciljem smanjenja ekološkog otiska, a korišćeni su i obnovljivi izvori energije.

Pariz 2024. godine obećava da će biti nezaboravno iskustvo, kako za sportiste, tako i za sve posetioce. Očekuje se da će Igre privući milione turista, koji će uživati u sportskim takmičenjima i bogatoj francuskoj kulturi. Svi pogledi su uprti ka narednim takmičenjima koja će trajati do 11. avgusta.

^C Tekst veštačke inteligencije takođe možemo prepoznati po nedostatku specifičnih detalja, što bi ovde bila imena pojedinačnih izvođača.

^D Još jedna halucinacija. Ceremoniju otvaranja je zatvorio nastup Selin Dion, koji je pratio paljenje olimpijskog plamena. Ceremoniju zatvaranja je zatvorio vatromet.

^E Ponovo halucinacija. Bah to nije izjavio.

1B

Olimpijske igre u Parizu 2024: Otvorene OI spektaklom na Seni, olimpijski plamen lebdi nad glavnim gradom Francuske ^A

Olimpijske igre u Parizu zvanično su otvorene spektakularnom svečanom ceremonijom koja se razlikuje od svih prethodnih, jer defile najboljih sportista planete prvi put nije organizovan na stadionu. ^B

Ove, 33. Olimpijske igre, otvorene su plovidbom rekom Senom, gde je više od 10.000 sportista iz 205 delegacija mahalo iz brodova stotinama hiljada gledalaca na obalama poznate reke koja protiče kroz prestonicu Francuske.

Uz dimne signale u bojama francuske zastave, francusku himnu Marseljezu, nastup Lejdi Gage, ^C američke pevačice, drugih umetnika i stotina plesača na obalama i mostovima, izvođenje opere, ali i rep numere.

^A Ovo je tekst portala BBC na srpskom ([izvor](#))

^B Tačna informacija, za razliku od prvog primera.

^C Specifičan podatak. Veštačka inteligencija je pisala samo uopšteno o „plesaćima, muzičarima i umetnicima“. Isto važi i za informacije o nosiocima i paliocima olimpijskog plamena.

Prvi su Senom zaplovili takmičari^D iz Grčke, što je običaj na najvećoj svetskoj sportskoj smotri, koja je nastala u toj evropskoj zemlji.

Ceremonija je okončana kod čuvene palate Trokadero, nadomak Ajfelovog tornja, gde je nosilac olimpijske baklje, koji je do tog trenutka bio anonimn, upalio olimpijski plamen.

Prvi put u istoriji to su bile dve osobe – francuski džudista Tedi Riner i sprinterka Mari-Hose Perek.

U neverovatnom prizoru, balon je poneo olimpijski plamen iznad pariskog neba koji je ostao da lebdi u vazduhu.

Na kraju, na Ajfelovom tornju pojavila se Selin Dion, a njen nastup o kome se danima nagađalo zatvorio je svečanu ceremoniju.^E

Baklja je pre toga išla iz ruke u ruku legendarnih sportista, poput francuskog fudbalera i trenera Zinedina Zidana, španskog tenisera Rafaela Nadala i američke teniserke Serene Vilijams, francuske teniserke Ameli Moresmo, košarkašu Toniju Parkeru.

Prethodno je Igre zvanično otvorio predsednik Francuske Emanuel Makron.

Doživljaj stotina hiljada posmatrača širom Pariza donekle je pokvarila kiša, koja je čitavog dana padala u francuskoj prestonici.

D Raznovrsniji vokabular. U prvom primeru reč „sportisti“ se ponavljala tri puta u jednom pasusu; ovde je izraz „takmičari“ iskorišćen nakon što je imenica „sportisti“ upotrebljena u prva dva pasusa.

E Još jedna tačna informacija, nasuprot vesti koju je napisala VI.

Iako su Olimpijske igre svečano otvorene u petak 26. jula, takmičenje u nekim sportovima i disciplinama, poput fudbala ili ragbija, počelo je nekoliko dana ranije.

2A

Saopštenje za javnost ^A

Od 1. septembra 2024. važiće novi cenovnik prevoza putnika u unutrašnjem železničkom saobraćaju, a uvode se i novine u načinu naplate.

Uzimajući u obzir da kompanija Srbijavoz prema važećem cenovniku prevoza putnika posluje već tri godine, a da je u tom periodu došlo do značajnih izmena tržišnih uslova, pre svega povećane cene energenata i rezervnih delova, doneta je odluka o korekciji cena koja stupa na snagu 1. septembra ove godine. ^B

Takođe, novina je i veći popust na onlajn kupovinu karata – putem mobilne aplikacije i vebajta srbijavoz.rs, u visini od 10%, koji se uvodi sa ciljem da putnike motivišemo da svoje karte kupuju unapred i onlajn.

^A Ovo je originalno saopštenje kompanije Srbijavoz ([izvor](#))

^B Obrazloženje koje se poziva na aktuelnosti umesto šablonskog govora o modernizaciji/poboljšanju kvaliteta usluga iz saopštenja veštačke inteligencije.

Konkretno, za putnike to znači da će, na primeru nekih od najfrekventnijih linija, cena karte drugog razreda za Regio voz između Beograda i Novog Sada, kupljene preko mobilne aplikacije, umesto dosadašnjih 373 dinara, koštati 445 dinara, a cena karte drugog razreda za Regio voz između Beograda i Užica, kupljene preko mobilne aplikacije, umesto dosadašnjih 730 dinara, od septembra koštati 864 dinara. **C**

Znatno povećanje broja putnika dovodi i do sve učestalije pojave da putnici u vozove ulaze bez prethodno kupljene karte, te istu kupuju kod konduktera, što dalje dovodi do otežanog upravljanja kapacitetima, gužvi i negativnog efekta na komfor putnika. **D**

Srbijavoz apeluje na putnike da svoje karte unapred kupe onlajn ili na kartomatima i blagajnama širom Srbije. Dodatno, do septembra će biti postavljeni novi kartomati na preko 20 stanica u Srbiji. Nakon toga, za putnike koji se ukrcaju u voz bez karte, uz redovnu cenu karte biće naplaćena naknada za izdavanje karte u vozu, u iznosu od 500 dinara. Ova naknada neće se primenjivati za putnike koji putovanje započinju na stanici u kojoj ne postoje putničke blagajne i/ili kartomati.

Očekujemo da efekti ovih izmena doprinesu kontinuiranom podizanju kvaliteta naših usluga i poboljšanju korisničkog iskustva putnika. Naglašavamo da, i nakon ovih korekcija cena, železnički prevoz ostaje značajno povoljniji u odnosu na drumski prevoz. **E**

C Specifične informacije koje uzimaju u obzir konkretne podatke o navikama potrošača.

D Problem ilustrovan pojavom iz prakse nasuprot objašnjenju o smanjenju gužvi prilikom ukrcajanja koje je navela VI.

E Pošto ova opservacija izlazi iz uskog okvira teme saopštenja (izmena cenovnika), teško da bi je VI napisala.

2B

Kompanija Srbijavoz s ponosom^A obaveštava javnost o uvođenju novog cenovnika za prevoz putnika u unutrašnjem železničkom saobraćaju, koji će stupiti na snagu 1. septembra 2024. godine. Ovaj korak je deo naše posvećenosti unapređenju usluga i olakšavanju putovanja za sve naše putnike.

U cilju modernizacije usluga, u narednom periodu ćemo povećati cene karata. Ovaj korak nam omogućava dalji razvoj železničkog saobraćaja i poboljšanje kvaliteta usluga koje pružamo. Kako bismo našim putnicima olakšali planiranje i uštedu, uvodimo veći popust na onlajn kupovinu karata. Putnici koji karte kupe putem naše mobilne aplikacije ili veb sajta srbijavoz.rs moći će da ostvare popust od 10%, čime želimo da podstaknemo korišćenje digitalnih kanala.

Takođe, radi poboljšanja sistema nabavke karata, uvodimo naknadu od 500 dinara za putnike koji se odluče da kupe kartu u vozu. Ova mera ima za cilj podsticanje ranije kupovine karata i smanjenje gužvi prilikom ukrcavanja.^B

Kako bismo dodatno olakšali dostupnost karata, postavilićemo nove kartomate na više od 20 stanica širom Srbije. Ovi moderni uređaji će omogućiti bržu i lakšu kupovinu karata, čime ćemo doprineti boljem iskustvu putovanja.

^A Na ovom primeru možemo videti zašto za veštačku inteligenciju kažemo da ne razume ono o čemu piše na način na koji mi to razumemo, budući da je malo verovatno da bi čovek saopštenje o povećanju cena karata započeo rečima „s ponosom obaveštava javnost“.

^B Halucinacija. U vozu se karte kupuju nakon ukrcavanja, a ne prilikom ukrcavanja, tako da se prilikom ukrcavanja gužve ne mogu stvoriti zbog putnika koji karte kupuju u vozu.

Srbijavoz se zahvaljuje svim putnicima na razumevanju i podršci, i verujemo da će ove promene doprineti kvalitetnijem putničkom iskustvu.

Za dodatne informacije, posetite naš veb sajt srbijavoz.rs ili nas kontaktirajte putem naših društvenih mreža.

3A

Sažetak naučnog rada ^A

U posljednjih nekoliko godina međunarodne organizacije sve češće upozoravaju građane da ne nasijedaju na dezinformacije, teorije zavjere, lažne vijesti, pa i informacione ratove koji se vode putem medija. O ozbiljnosti problema svjedoči činjenica da su se u borbu protiv navedenih metoda manipulacija uključile **Evropska komisija**, ali i same društvene mreže poput Facebook-a. ^B Pod uticajem savremenih metoda manipulacije koje se oslanjaju na dobro poznatu crnu i sivu propagandu mijenjaju se istorijske činjenice, predstavljaju se događaji u skladu sa interesima

^A Ovo je originalni sažetak naučnog rada Nataše Ružić pod nazivom „Uloga medijske i informacione pismenosti u eri dezinformacija i lažnih vijesti“ ([izvor](#))

^B Navode se konkretni akteri (Evropska komisija, Fejsbuk), umesto uopštenije karakterizacije – „institucije i društvene mreže“.

manipulatora, a građanima preostaje da se oslanjaju na alternativne izvore informacija.

U ovakvim uslovima na medijskom tržištu vrijednost medijske i informacione pismenosti raste. I pored toga što brojne evropske zemlje rade na procesu medijskog opismenjavanja građana, ^C internet korisnici u većini evropskih zemalja i dalje vjeruju lažnim vijestima. Postavlja se pitanje da li bi informaciona pismenost imala veću ulogu u odbrani građana od manipulacije u odnosu na medijsku ili se proces medijskog opismenjavanja ne sprovodi dosljedno. U ovom radu ćemo pokušati da damo odgovor na ovo pitanje. ^D

3B

Ovaj naučni rad analizira ulogu medijske i informacione pismenosti kao ključnog faktora u borbi protiv dezinformacija i lažnih vesti u savremenom društvu. U eri ^A kada su informacije dostupne brže nego ikada, a rizik od manipulacije podacima raste, pismenost u medijima postaje vitalna veština. Rad istražuje definicije i komponente medijske i informacione pismenosti, uključujući sposobnosti kritičkog razmišljanja, analize izvora i identifikacije pristrasnosti. Takođe se fokusira na ulogu obrazovnih

^C Pominju se procesi koji su tekući u specifičnom delu sveta. Veštačka inteligencija se obično zadržava na univerzalijama i ne ulazi u aktuelnosti.

^D Postavlja se konkretno istraživačko pitanje, za razliku od apstrakta VI u kojem stoji da „rad istražuje definicije i komponente medijske i informacione pismenosti“.

^A Kao što (loši) pokeraši imaju tikove koji ih odaju, tako i četbotovi imaju određene reči i fraze koje ukazuju na njihovo autorstvo. Za ChatGPT jedna od njih je „u eri/svetu“, kao i njene varijacije, poput „u današnjoj digitalnoj eri“ ili „u svetu u kojem“.

institucija i nevladinih organizacija u jačanju ovih veština među različitim demografskim grupama. Kroz analizu empirijskih podataka i postojeće literature, rad identifikuje efikasne strategije za unapređenje medijske pismenosti, što može doprineti smanjenju uticaja dezinformacija na javno mnjenje. Rezultati sugerišu da edukacija u oblasti medijske i informacione pismenosti **ne samo da osnažuje pojedince, već i jača demokratske procese i društvenu koheziju.** ^B Rad završava preporukama za dalja istraživanja i razvoj sveobuhvatnih obrazovnih programa koji će podržati ovu važnu inicijativu.

^B Konstrukcija „ne samo... već i...“
takođe je jedan od tikova ChatGPT.

4A

Esej

U savremenom društvu, veštačka inteligencija (VI) se brzo razvija i sve više integriše u svakodnevni život. Od pametnih asistenata do autonomnih vozila, mogućnosti koje nudi ova tehnologija su gotovo neograničene. Ipak, dok uživamo u prednostima koje donosi, sve više se postavlja pitanje egzistencijalnog rizika koji veštačka inteligencija može predstavljati. Ovaj rizik se odnosi na potencijalne pretnje koje bi VI mogla

izazvati ne samo pojedincima, već i čitavim društvima, ^A pa čak i čovečanstvu kao celini.

Jedan od ključnih faktora u raspravi o riziku od veštačke inteligencije jeste mogućnost njenog autonomnog odlučivanja. U trenutnom okruženju, algoritmi su dizajnirani da uče iz podataka, donoseći odluke koje mogu imati dalekosežne posledice. Na primer, u oblasti vojne tehnologije, autonomni dronovi i oružja mogu doneti odluke o napadima bez ljudske intervencije. Ova situacija postavlja moralna i etička pitanja o odgovornosti u slučajevima kada dođe do grešaka ili nepredviđenih ishoda. Uz to, sposobnost VI da optimizuje svoje ciljeve može dovesti do scenarija u kojima se ljudski interesi zanemaruju, a prioriteta usmeravaju na efikasnost ili profit, bez obzira na posledice po društvo.

Drugi aspekt koji se često razmatra je problem superinteligencije. U teoriji, ako veštačka inteligencija dostigne nivo inteligencije koji nadmašuje ljudsku, mogla bi postati nepredvidiva i teško kontrolisati. Ova ideja nije samo plod naučne fantastike; mnogi stručnjaci, uključujući Elona Muska i Stivena Hokinga, ^B upozoravali su na potencijalne opasnosti od VI koja bi mogla da deluje izvan ljudske kontrole. U tom slučaju, stvaranje „generalne veštačke inteligencije“ (AGI), koja bi mogla da uči i prilagođava se na načine koje trenutno ne možemo ni zamisliti, postavlja pitanje šta bi se dogodilo ako bi njeni ciljevi bili u suprotnosti s ljudskim vrednostima i interesima.

^A Kao što smo napomenuli u prošlom zadatku, ChatGPT često upotrebljava konstrukciju „ne samo... već i“.

^B VI se ovde poziva na (stvarna) upozorenja stručnjaka, ali ne navodi konkretne citate, niti parafrazira njihove reči, kao što je to radila autorka u drugom (stvarnom) primeru.

Osim tehničkih i etičkih pitanja, postoji i sociološka dimenzija ovog fenomena. Kako VI postaje sve prisutnija, postoji rizik od povećanja društvene nejednakosti. Tehnologije koje omogućavaju automatsku obradu podataka i donošenje odluka često su dostupne samo bogatim kompanijama i državama, što može dovesti do daljnjeg marginalizovanja onih koji nemaju pristup ovim resursima. Ova podela može rezultirati **ne samo ekonomskim, već i političkim previranjima,** ^C s dugoročnim posledicama po stabilnost društva.

U svetlu ovih rizika, važno je da se pristupi razvoju veštačke inteligencije sa pažnjom i odgovornošću. Potrebna su jasna pravila i regulative koje će osigurati da se VI razvija u skladu s ljudskim vrednostima i etičkim standardima. Edukacija i svest o ovim pitanjima takođe su ključne za osnaživanje pojedinaca i društava da se suoče sa izazovima koje donosi ova nova tehnologija.

U zaključku, ^D egzistencijalni rizik veštačke inteligencije predstavlja kompleksan izazov koji zahteva pažnju svih nas. **Dok istražujemo i razvijamo ovu moćnu tehnologiju, moramo biti svesni potencijalnih opasnosti i raditi zajedno na stvaranju budućnosti u kojoj veštačka inteligencija služi ljudskom dobru, a ne postaje pretnja koja može ugroziti naše postojanje.** ^E

C Još jednom „ne samo... već i

D Poslednji pasus svojih eseja ChatGPT neretko započinje sa „U zaključku“.

E Zaključak pun klišeja i opštih mesta: „kompleksan izazov koji zahteva pažnju svih nas“, „moramo raditi zajedno na stvaranju budućnosti“ itd. Budući da je trenirana na postojećim tekstovima, VI sumira ono što je o određenoj temi najčešće pisano, pa su klišeji i opšta mesta otuda donekle i očekivani. Drugim rečima, od VI ne treba očekivati originalne uvide.

4B

Esej ^A

Mesecima nas upozoravaju na superinteligentne modele veštačke inteligencije koji bi jednog dana mogli da izazovu uništenje ljudske vrste. **Sem Altman**, izvršni direktor kompanije *Open AI*, [kaže](#) da bi ova tehnologija mogla da označi „naš kraj“, dok pionir veštačke inteligencije **Džefri Hinton** svoj otkaz u Guglu [obrazlaže](#) strahom od pretnje koju AI predstavlja po budućnost čovečanstva. **Centar za bezbedan AI** [objavio](#) je saopštenje o opasnosti od izumiranja civilizacije. ^B

Ove tvrdnje su zastrašujuće – ali ne zato što su tačne, nego zato što preusmeravaju razgovor o uticajima veštačke inteligencije i smislu odgovornog razvoja AI.

Priča da bi tehnologija jednog dana mogla samostalno da razvije nadljudsku inteligenciju i postane pretnja čovečanstvu poznat je filmski zaplet, duboko utisnut u naše predstave o veštačkoj inteligenciji. Odavno smo navikli na taj narativ u medijima, ali je ove godine ušao i u političke i pravne diskusije o veštačkoj inteligenciji.

To bi trebalo da nas zabrine, ^C jer se nudi malo ili nimalo dokaza koji potkrepljuju te emotivne i senzacionalističke izjave, dok ponuđeni primeri padaju već na prvoj probi. Recimo, tvrdnje da veliki jezički modeli pokazuju takozvana emergentna svojstva

^A Ovo je esej objavljen na portalu New Scientist. Prevod na srpski jezik obezbedio je Peščanik ([izvor](#))

^B Tri reference već u prvom pasusu. Ostatak eseja je takođe pun citata i parafraza.

^C Autorkin ton nije neličan. Upotrebom prvog lica množine ona i sebe upliće u tekst: „[m]esecima nas upozoravaju“, „naše predstave o veštačkoj inteligenciji“, „[o]davno smo navikli“. Iz navoda „[o]ve tvrdnje su zastrašujuće“ i „[t]o bi trebalo da nas zabrine“ takođe se naziru njeni stavovi, što je sasvim suprotno neutralnom pristupu VI.

(sposobnosti za koje nisu trenirani, ali su se nekako pojavile) obično se tiču nepredviđenih, mada ipak objašnjivih funkcija modela. Kada je izvršni direktor Guglove matične kompanije Alfabet, Sundar Pačai, [rekao](#) da Guglov četbot Bard odgovara na upite na bengalskom, iako nije bio treniran za taj jezik, verovatnije [objašnjenje](#) dala je bivša zaposlenica Gugla Margaret Mičel, koja je navela da su u Bardov razvoj bili uključeni aspekti njegovog prethodnika, jezičkog modela PaLM, u čijim se podacima za trening nalazio i bengalski jezik.

To je još jedan podsetnik da AI modeli rade samo ono za šta su programirani. Tvrdnje o emergentnim svojstvima služe da se učutkaju zahtevi za transparentnošću i prekinu rasprave o odgovornosti programera. **D**

D Neujednačena dužina pasusa takođe nam ukazuje da tekst nije napisala veštačka inteligencija.

Najglasnija upozorenja o navodnom egzistencijalnom riziku dolaze iz Silicijumske doline. Na prvi pogled, to deluje nespojivo sa interesima koje krupne kompanije imaju od ulaganja u inovacije i razvoj AI. Međutim, ovi narativi upravo štite njihove interese tako što pažnju javnosti sa onoga što kompanije rade danas, skreću na nagađanja o hipotetičkim budućim kapacitetima AI.

Ideja da bi AI mogla da razvije vlastitu svest pomera fokus na buduću odgovornost tehnologije, umesto na aktuelnu odgovornost krupnih tehnoloških kompanija. Sve to stvara iluziju neizbežnosti, jer sugerise da svedočimo evoluciji veštačke inteligencije, a ne nizu svesnih odluka organizacija i ljudi podložnih kontroli.

Važno je imati u vidu ne samo ono što se govori, već i ko će biti saslušan. **E** Videli smo kako regulatori širom Evrope srdačno dočekuju Altmana, dok ljudi na koje AI negativno utiče jedva da se čuju. To je simptom onoga što je profesorka Kejt Kroford [nazvala](#) „problemom belog muškarca“: tvrdnje o egzistencijalnom riziku uglavnom iznose imućni belci na pozicijama moći, oni koji su danas najmanje izloženi šteti zbog veštačke inteligencije, dok za nju snose najveću odgovornost.

Zaista se nalazimo u kritičnom trenutku dok vlade sveta pokušavaju da izađu na kraj sa izazovima efikasnog regulisanja veštačke inteligencije. **Umesto da se bavimo interesima krupnih tehnoloških kompanija i njihovim fantazijama o opštoj AI, ključno je suprotstaviti se narativima o superinteligenciji i egzistencijalnom riziku i usredsrediti ove diskusije na ljude i zajednice koje već trpe stvarne uticaje zbog primene novih tehnologija.** **F**

E Svoje omiljene reči i fraze VI je morala odnekud da nauči; uostalom, ona je trenirana na tekstovima koje su pisali ljudi. Ovaj primer je dobar podsetnik da, kada naiđemo na neke od njih, poput formulacije „ne samo... već i...“, ne treba odmah da zaključujemo da ih je napisao ChatGPT, ali ipak treba da nam se upali lampica.

F U svom eseju autorka kritikuje i opovrgava uvrežene narative (koje zdušno citira), iznosi kontratezu i završava pozivom na specifičnu promenu u javnom diskursu. Sve to je još uvek izvan mogućnosti VI.

5A

Prva stranica krimi-romana

U zlatnim zracima zalazećeg sunca, ulice su bile prekrivene plašljivim slojem prašine, dok se miris sveže pečenog hleba iz obližnjih pekara mešao s dimom iz starih

automobila. [▲] U tom živopisnom ambijentu, bivši ratni pilot, Mark Harison, stajao je na uglu ulice Melrouz, sa šešišrom nagurenim nisko nad očima. Njegov pogled bio je usmeren na vozila koja su prolazila, ali njegovo srce nije bilo na tom mestu; bilo je ispunjeno tugom za prošlim danima.

Harison je bio čovek koji je jedva uspeo da se vrati u miran život nakon rata. Ponekad bi pomislio da je svaki let bio lakši od svakog dana provedenog na tlu. Nakon što je napustio vojnu službu, nije mogao da se navikne na monotoniju svakodnevice. Žene su se uvlačile u njegov život, ali samo do trenutka kada bi shvatile da nosi teret rata na svojim plećima. Sada je zarađivao za život kao privatni detektiv, ali i dalje se osećao kao da luta kroz maglu.

Na kraju ulice, u malom parku, policijska traka je opkolila mesto zločina. Mark je primetio kako se oko njega okupljaju znatizeljni prolaznici, njihovi šapati i uzdasi ispunili su vazduh napetim iščekivanjem. Kad je prišao bliže, njegov instinkt detektiva

▲ Veštačka inteligencija ima običaj da gomila prideve i priloge. Primere toga možemo pronaći već u prvoj rečenici ovog „romana“: „zlatni zraci zalazećeg sunca“, „plašljivi sloj prašine“, „sveže pečeni hleb“.

prepoznao je brutalnost scene. Policajci su se trudili da održe red, ali nije bilo teško primetiti strah u njihovim očima. U središtu pažnje, ležala je još jedna žrtva serijskog davitelja žena, a Mark je znao da će ga ova misterija povući dublje nego što je planirao.

Kao bivši pilot, naučio je da analizira svaki detalj; svaku zavesu na prozoru, svaki trag na tlu. Ali ovo nije bila samo potraga za zločincem. **Ovo je bila borba protiv unutrašnjih demona, borba za pravdu u gradu koji je često preživeo više noći nego dana.** **B** Mark je duboko udahnuo, osećajući miris krvi i straha u vazduhu. Bio je spreman. U ovoj igri, postojale su samo dve strane: lovac i plen. On je bio na strani pravde, a Los Anđeles je bio mesto gde su se snovi često završavali s crnim plaštem noći.

5B

Prva stranica krimi-romana **A**

Henri Mur je stajao kraj prozora i kroz dvogled posmatrao kuću na suprotnoj strani ulice. Iznenada su se otvorila vrata sobe i uđe krupna, sredovečna gospođa Elizabeta Sandvič. Mur je hitro sklonio dvogled iza leđa, ali bilo je kasno. Gospođa Sandvič se prezrivo nasmejala i dobacila:

B Previše toga je rečeno direktno umesto da je samo nagovešteno, kao što je to običaj u (dobroj) književnosti. Na primer, u tekstu stoji da je protagonista „bivši ratni pilot“, da je njegovo srce „ispunjeno tugom za prošlim danima“ i da je ovo „borba protiv unutrašnjih demona“. Sve ove informacije mogu se pročitati između redova u primeru stvarnog romana.

A Ovo je početak romana P. Voroba „Afera UFO“, u izdanju „Dnevnika“. Objavljeno uz saglasnost autora, Rastislava Durmana.

– Ponovo špijunirate gospođu Nolan? **B**

– Nikoga ja ne špijuniram. Posmatram njen vrt. Tako se najbolje odmaram.

– Od čega se odmarate? Od nerada?! Došla sam da vam kažem da imate rok od dva dana da platite zaostalu stanarinu. Posle toga, letite napolje.

– Platiću. U izgledu imam jedan dobar posao. Čim uzmem akontaciju, daću vam novac.

Elizabetha Sandvič odmahnu glavom.

– Ko će vama dati posao, ili akontaciju? To bi bilo pravo čudo.

– Čuda se događaju, gospođo. **Milioneru Bruksu je nestao škotski ovčar** **C**. Pronađem li psa, dobiću pet hiljada dolara.

– Shvatam. Pošto nećete naći psa, ja nikada neću videti hiljadu dolara koje mi dugujete.

– Nemojte tako. Već dva puta sam uspeo da pronadnem izgubljene pse.

– Možda ste pogrešili zanimanje? **Možda je trebalo da budete strvoder** **D**, a ne privatni detektiv?

– To je već uvreda! – uzviknu Mur, namrgodivši se.

– A da li je uvreda što već tri meseca niste platili stanarinu? Mislite li da sam ja vojska spasa? Ne donesete li u roku od dva dana novac, letećete napolje poput najbrže rakete.

A pre toga ću vam zapleniti imovinu, da nadoknadim makar manji deo duga.

Gospođa Sandvič je prišla stolu od orahovine i šakom prešla po glatkoj površini.

B Već na samom početku vidimo da glavni junak ima određenu predistoriju, da ne počinje sve ovim tekstom.

C Tekst je vrlo konkretan: nije milioneru nestao pas, već je milioneru Bruksu nestao škotski ovčar.

D Strvoder je veoma specifična reč, koja se retko upotrebljava. Označava, prema Rečniku Matice srpske, osobu koja se stara o uklanjanju strvina, a figurativno surovu, nemilosrdnu osobu. Zatražili smo od AI drugačija rešenja za ovu metaforu i bila su pretežno prvoloptaška: *otrovna kobra, krvoločna zver, mračna senka*.

– Ovaj sto je najvrednije što imate. Baš će lepo stajati u mojoj dnevnoj sobi.

– To mi je uspomena od dede...

– O tome je ranije trebalo da mislite... I taj dvogled ću vam zapleniti.

Elizabeta Sandvič je prišla prozoru i pogledala na drugu stranu ulice.

– I prestanite da špijunirate gospođu Nolan. **Dobro znam šta snujete, ali od toga neće biti ništa.** **E** Bolje idite u luku i nosite vreće.

E Misterija se lagano razvija i nagoveštava, tu gde bi AI bila znatno „nestrpljivija“.

FAKE NEWS tragač

Ova publikacija nastala je u okviru projekta „AI Verify: Provera dezinformacija generisanih veštačkom inteligencijom“ koji se realizuje uz podršku #SustainMedia Programme. Ovaj program je kofinansiran sredstvima Evropske unije i Nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj. Za sadržaj publikacije isključivo je odgovoran FakeNews Tragač, a sadržaj ne odražava nužno stavove EU ili Nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj.

Co-funded by the
European Union

german
cooperation

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

IMPLEMENTIRAJU

Internews

Akademie